

PÍSKOMILOVÉ

A JEJICH CHOV

Hana a Vladimír
Motyčkoví

- co všechno tato zvířata vyžadují
- známé, méně známé i neznámé druhy
- rady zkušených českých chovatelů

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umísťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

PODĚKOVÁNÍ

Za pomoc při práci na této publikaci bychom chtěli poděkovat všem přátelům chovatelům, kteří se s námi nezištně podělili o své zkušenosti, a pracovníkům zoologických zahrad v Plzni, Praze, Lipsku, Berlíně a Paříži, kteří nám vyšli vstříc při fotografování svých chovanců. Jmenovitý dík pak patří panu Jiřímu Plačkovi, majiteli firmy zabývající se dovozem zvířat, MVDr. Romanu Masopustovi za revizi veterinární části příručky, Ing. Martinu Těhníkovi za přehlédnutí kapitoly o krmení, Mgr. Pavlu Brandlovi, PhD. z pražské zoologické zahrady a Ing. Tomáši Pešovi z plzeňské zoologické zahrady za cenné informace a všestrannou pomoc.

Hana a Vladimír Motyčkoví

Pískomilové a jejich chov

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

obchod@grada.cz, www.grada.cz

tel.: +420 220 386 401, fax: +420 220 386 400

jako svou 3131. publikaci

Odpovědná redaktorka Erika Mravinačová

Grafická úprava Miroslav Vospěl

Sazba Miroslav Vospěl

Fotografie na obálce Vladimír Motyčka

Fotografie v knize Hana a Vladimír Motyčkoví

Ilustrace Hana Motyčková

Počet stran 148

První vydání, Praha 2008

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

Husova ulice 1881, Havlíčkův Brod

© Grada Publishing, a.s., 2008

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978-80-247-1803-3 (tištěná verze)

ISBN 978-80-247-6326-2 (elektronická verze ve formátu PDF)

© Grada Publishing, a.s. 2011

OBSAH

ÚVOD	6
NEŽ SI POŘÍDÍME PÍSKOMILA	10
PÍSKOMIL SE PŘEDSTAVUJE	14
Skutečně pískomilové milují písek?	22
JAK ZVÍŘATA ZÍSKAT – NÁKUP A ODCHYT	24
Transport zvířat a předpisy s tím související	32
CHOVNÁ ZAŘÍZENÍ	34
Vnitřní vybavení ubikací	39
MANIPULACE SE ZVÍŘATY	42
Rozumíme pískomilům?	47
KRMENÍ	52
HYGIENA A PÉČE O ZDRAVÍ PÍSKOMILŮ	60
Hygiena chovu	62
Péče o zdraví a první pomoc pískomilům	63
URČOVÁNÍ POHLAVÍ A CHOV	72
PŘEHLED DOSUD POPSANÝCH DRUHŮ	86
MALÝ „ATLAS“ PÍSKOMILŮ	94
Pískomil mongolský (<i>Meriones unguiculatus</i>)	96
Pískomil Shawův (<i>Meriones shawi</i>)	103
Pískomil rudoocasý (<i>Meriones libycus</i>)	106
Pískomil perský (<i>Meriones persicus</i>)	107
Pískomil hedvábný (<i>Meriones crassus</i>)	110
Pískomil Tristramův (<i>Meriones tristrami</i>)	112
Pískomil jižní (<i>Meriones meridianus</i>)	114
Pískomil pouštní (<i>Meriones hurrianae</i>)	115
Pískomil veverkoocasý (<i>Sekeetamys calurus</i>)	117
Pískomil indický (<i>Tatera indica</i>)	119
Pískomil tlustoocasý (<i>Pachyuromys duprasi</i>)	121
Pískomil tlustý (<i>Psammomys obesus</i>)	123
Pískomil saharský (<i>Gerbillus gerbillus</i>)	126
Pískomil egyptský (<i>Gerbillus pyramidum</i>)	127

Pískomil bledý (<i>Gerbillus perpallidus</i>)	128
Pískomil polní (<i>Gerbillus campestris</i>)	130
Pískomil Cheesmanův (<i>Gerbillus cheesmani</i>)	132
Pískomil menší (<i>Gerbillus nanus</i>)	133
Pískomil hezký (<i>Gerbillus amoenus</i>)	134
Pískomil Andersonův (<i>Gerbillus andersoni</i>)	136
Pískomil tmavý (<i>Gerbillus dasyurus</i>)	137
Pískomil velký (<i>Rhombomys opimus</i>)	138
Pískomil Harringtonův (<i>Taterillus harringtoni</i>)	141
Pískomil běloskvrnný (<i>Desmodillus auricularis</i>)	142
ZAJÍMAVOSTI O PÍSKOMILECH	144
LITERATURA	146
REJSTŘÍK	147

Úvod

ÚVOD

V dnešní silně přetechnizované společnosti stále více lidí hledá nějaké pojítko mezi sebou a živou přírodou. Nelze se proto divit, že téměř geometrickou řadou přibývá nejen zahrádkářů a pěstitelů pokojových rostlin, ale také rybářů, návštěvníků zoologických zahrad a především chovatelů zvířat označovaných v anglicky mluvících oblastech jako „pet“, pro něž máme v češtině krásný výraz „mazlíčci“. Nemůžeme ho ovšem brát zcela doslova, protože s akvarijní rybičkou či sklípkem se člověk jen těžko skutečně pomazlí. Vystihuje však hlavní skutečnost, že lidé nechovají tato zvířata proto, aby z nich měli nějaký užitek (i když třeba chov již zmiňovaných akvarijních rybiček může být docela lukrativní), ale pro potěšení, a někdy i proto, aby si rozšířili své znalosti. Kromě obvyklých psů a koček lze v domácnostech nalézt jako mazlíčky celou řadu dalších zvířat (někdy dosti neobvyklých), a není proto divu, že čestné místo mezi nimi zaujímají hlodavci. Tento řád je na dru-

hy neobvyčejně bohatý a lidem poskytl nepřehlednou řadu „mazlíčků“ – oblíbená morčata, křečky, křečičky, činčily nebo pískomily.

A právě o pískomilech pojednává podrobněji tato publikace. Cesta pískomilů do lidských domovů byla podobná jako u mnoha jejich příbuzných – přes laboratoře výzkumných ústavů a zdravotnických zařízení se dostali do zoologických zahrad, kde si jich povšimli chovatelé, a zakrátko se již stali neodmyslitelnými společníky lidí v mnoha domácnostech po celém světě. Zatím ještě nezískali takovou popularitu jako třeba morčata či křečci, ale vzhledem k jejich příjemným vlastnostem se jim to jistě během krátké doby podaří. Jejich chov není nijak náročný, ale přesto by si měl každý člověk, který si chce pískomily pořídit, přečíst alespoň základní údaje o jejich životě a potřebách. Dnes již naštěstí neplatí slova, která jsme napsali přibližně před patnácti lety v úvodu naší první příručky o chovu hlodavců, kde se pozasta-

Pískomil tlustoocasý

Pískomil hedvábný

vujeme nad tím, že do té doby nevyšla v češtině žádná souhrnná publikace, která by se chovem těchto zajímavých zvířat zabývala. Naopak, náš knižní trh je doslova zaplaven příručkami o chovu hlodavců všech možných druhů – pískomily nevyjímaje –, a zdálo by se proto zbytečné přidávat k tomuto množství knížku další. Pokud ale ve většině těchto příruček s lákavými barevnými obrázky zalistujeme, zjistíme, že mají jedno společné – zvíře je v nich pojímáno především jako hračka pro pobavení svého majitele a navíc jde většinou o překlady, mnohdy nevalné úrovně, kde lze právem pochybovat o tom, zda dotýčný překladatel (a někdy bohužel i autor) popisovaná zvířata vůbec viděli, natož aby se jejich chovem seriózně zabývali. Jinak si totiž nedovedeme vysvětlit, že v jedné z těchto příruček si pískomilové obrousují třenové zuby a v jiné zase autoři doporučují vyměňovat vodu k pití jednou týdně. Zabýváme se chovem hlodavců již téměř padesát let, a také pískomily chováme prakticky od dob jejich prvních importů do Československa v 70. letech minulého století. Rozhodli jsme se o pískomilech pojednat poněkud obšírněji a seznámit čtenáře nejen i s druhy, které se zatím příliš často nechovají, ale také s jejich životem v přírodě, tělesnou stavbou a dalšími zajímavostmi, na které se obvykle v chovatelských příručkách nedostává místa.

Pískomil Tristramův

Neznamená to ovšem, že chceme na druhé straně ošidit vlastní chovatelský obsah. Vše potřebné by tu měl nalézt úplný začátečník i zkušený chovatel. Dokáže se pak o své svěřence řádně postarat a jejich chov mu bude přinášet maximum radosti a poučení. Vycházíme především ze svých vlastních dlouholetých zkušeností, ale i z poznatků našich přátel (většinou profesionálních chovatelů v zoologických zahradách) a z údajů publikovaných v odborné literatuře. Zatím však zůstává smutnou skutečností, že nejobsáhlejší české pojednání o pískomilech nalezneme v Brehmově *Životě zvířat* z roku 1927. Naše knížka vypadá proto trochu jinak než příručky, které najdeme na stojácích v obchodech s chovatelskými potřebami. Věříme ale, že se v ní o zvířatech, o která máte zájem, dočtete daleko více, než jste původně očekávali.

I když jsme se snažili, aby informace v této knížce byly co nejúplnější, jsme si vědomi toho, že tu možná nenaleznete vše, co by vás zajímalo. Pokud proto budete mít nějaké dotazy či připomínky, napište nám na naši e-mailovou adresu, rádi vám vaše otázky zodpovíme, nebo se případně poučíme z vašich vlastních zkušeností. Kontaktní adresa zní: foto.moty@volny.cz, předmět „pískomil“.

V Křekovicích, červenec 2007

Autoři

Než si
pořídíme
pískomila

NEŽ SI POŘÍDÍME PÍSKOMILA

Ještě před tím, než si pískomily pořídíme, bychom měli zvážit, jaký máme ke zvířatům vztah a co jsme ochotni obětovat, aby se u nás zvířatům vedlo co nejlépe. Kdo považuje – podobně jako náš právní řád – zvíře za věc, která má sloužit jen k našemu obveselení, ať tuto knihu raději odloží a jde do hračkářství nebo na pivo (podle věku) a na chov zvířat zapomene. Každé zvíře, které se rozhodneme chovat, se zcela nutně stává naším partnerem. Způsobí v našem životě určité změny a kromě nových zážitků a obohacení života nám přinese i určitá omezení. Není proto od věci položit si ještě před jeho pořízením několik otázek a poctivě si na ně odpovědět. V případě pískomilů bychom měli zvážit především následující otázky:

1. Většina druhů pískomilů (včetně nejrozšířenějších pískomilů mongolských) patří ke zvířatům polyfázickým, což znamená, že v poměrně krátkých intervalech střídají období klidu a horečné činnosti, a to jak ve dne, tak i v noci. Můžeme je ve svém bytě umístit tak, aby nerušili nikoho ze spaní a místo lásky ke zvířatům nevyvolávali neurózy a nenávist?
2. Pískomilové jsou zvířata, která nevyžadují (většinou) žádnou složitou péči, přesto však potřebují pravidelně krmít, čistit ubikaci, a pokud chceme, aby dostatečně zkrotli, tak i chvíle, kdy se jimi osobně zabýváme. To vše pochopitelně stojí dost času, kterého většina z nás nemá nazbyt. Jsme schopni a ochotni věnovat jim část dne, kterou bychom mohli strávit jinými aktivitami?
3. I pískomil může onemocnět. Jsme ochotni obětovat na jeho léčení částky, které mnohdy několiknásobně přesáhnou jeho kupní cenu?

4. Také pískomilové, podobně jako jiná zvířata, potřebují mít v naší domácnosti vhodné ubytování, a také další péče o ně něco stojí. Můžeme si dovolit obětovat několik set korun na nákup odpovídajícího vybavení pro chov a následně několik desítek korun měsíčně na jejich krmení a podstýlku?
5. Pískomilové – podle druhu a individuálních vloh – žijí 2 roky až 6 let. Jsme ochotni starat se o ně po celou dobu jejich života stejně dobře jako první týden, kdy pro nás byli atraktivní novinkou?
6. Během roku pravděpodobně několikrát opouštíme na delší dobu svůj byt a odjíždíme na prázdniny nebo na dovolenou. Pískomilové však stěhování nijak nezbožňují, nehledě na to, že třeba jejich převoz do ciziny by byl velice složitý a narážel by na spoustu administrativních a veterinárních předpisů. Máme někoho, kdo se nám v době naší nepřítomnosti o zvířata postará?
7. Pískomilové mongolští, kteří jsou v lidské péči chováni po mnoho generací, nejsou přenašeči chorob přenosných na lidi. Přesto však mohou u alergických osob vyvolat značné zdravotní potíže. Víme, že nejsme alergičtí na zvířecí srst nebo že takto není postižen některý člen naší rodiny?
8. Mnoho chovatelů pouští pískomily z jejich ubikace „proběhnout“ po bytě. Stačí však chvilka nepozornosti a pískomil může napáchat svými hlodáky značné škody na vybavení bytu. To samé se může stát, když se mu podaří z ubikace uprchnout. Jsme ochotni škody tolerovat?
9. Pískomilové mají svou aktivitu rozloženou jinak než lidé. Můžeme jim v době jejich

odpočinku zajistit dostatek klidu k nerušenému spánku, aby se mohli dožít bez stresů svého maximálního věku?

10. I při sebelepším zacházení se může stát, že nás pískomil kousne. Budeme hledat chybu u sebe a nezanevřeme na něj?

Kdo odpověděl na všechny otázky ano, má pravděpodobně všechny předpoklady k tomu, aby se z něj stal vynikající chovatel pískomilů. U takového člověka budou zvířata spokojená a prožijí svůj život v láskyplné péči. Kdo však byť i na jedinou otázku odpověděl ne, měl by zvážit, zda se raději nevěnovat

něčemu jinému. Péče o zvířata je vždy velký závazek a ne každý se pro chovatelství hodí. Pokud si přeje pískomila naše dítě, je situace poněkud jiná. U dětí je zájem o zvířata cosi jako dětská nemoc a tímto obdobím procházejí prakticky všechny. Je-li to jen trochu možné, měli bychom jejich přání vyhovět, i s rizikem, že po nějakém čase budeme muset péči o zvířátko převzít sami. Zkušenost se zvířetem dítě citově velmi obohatí a v lepším případě, kdy ho opravdu zaujme, ho naučí i zodpovědnosti a pravidelné péči o živého tvora. V horším případě nám alespoň ukáže, kde jsou jeho slabiny.

